

s439① 2aKU HLAHLUVA KA NHLLOLO. K 24/ 8 E. J. Mtebule

1. 1. Loko ku langutiwa e šišumbeko ša nhlolo ku ta voniswa lešwaku yi ni tlhelo rinwe le'ro enta, ni tlhelo rinwana le'ro ringana. Na šwona yi ni le henhla - hala ka šindledyana, ni le hansi - hala ko ringana laha yi yimaka ha kona.
2. Loko wu ri e nenwanyi, e handle ka wona hi hala ko nyuka; e ndzeni ka wona hi hala ko khwaša - hala va nga kehla kona. Loko yi wa yi komba hala ko khwaša, yi vula lešwaku e munhu lo yi ku hlahlušiwaka yena a nga na vtomi. Loko yi yima hi nhloko, yi vula e ku pfimba kumbe e ku hlunama ka mbilu. Kambe loko yi yima šwinene kumbe yi etlela šwinene yi funengeta hala ko enta, šwi vula e ku tsaka.
3. E malumbi loko a yima šwi komba e ku ala ka yena hambu tinwana ti we šwinene; va ri o bohe e fundzu. Hikwato e tinhlolo ti fanele e ku etlela šwinene kumbe ti yima šwinene. Kambe e nghala ni mhisi ni nguluve ni tsombe ni hosi ya tinhlolo e malumbi ti fanele e ku wa hi le ndzhaku ti komba hala ko enta loko ti ta va ti hlahluve šwinene. Šwi ta komba lešwaku a ti karihanga, ni ku vula lešwaku e mušabyi o ta hanya.
4. Swešwi ku laveka lešwaku ku kombisiwa hi mhaka e mukhuva lo wu ku hlahlušiwaka šwi šwona. E mhaka ya koma hi leyi. Ku fanele e ku šiya-šiyiwa šwinene e mukhuva lo wu e nanga kumbe e mungoma va endlisaka šwi šona loko va hlahluva:-
5. E va vanuna lava - Masele na Hoveni a va ri va tlandlamani. Masele a a tekile vasati vambirhi - Nyezani na Fanisa. Fanisa a a lo tekiwa e ra vumbirhi. Hoveni yena a a lo teka nsati wunwe. E vito ra nsati wa kona a a ri Nyathela. Nyathela a a ri ni nwana wunwe wa wandzisanyana, e vito ra yena a a ri Sombhana.
6. E ku suhi ni muti wa va Masele na Hoveni a ku akile e vakhalabye vambirhi; wunwana a a ri wa ka, Valoyi, (Tsombe) Wunwana a a ri wa ka Khosa, (Nguluve). Siku rinwana Fanisa - nsati wa Masele o lo holoŋa na Nyathela nsati wa Hoveni, va dakwe hi byalwa. E ndzhaku ka ku holoŋa ka vana, Sombhana - e nwana Nyathela o tlahveka hi vušabyi bya nhlaŋiso. Kutani Hoveni o suka ni nsati wa yena Nyathela vo ya kombela e vula e ka Giva Vo suka va tamele e fagolweni wo ya kombela ha yena.

7. Vo ya kuma Giḽa a ri karhi a ti dzahela e mbangi ya yena. Vo fika ḽa nwi rungulela le śi śi ḽa tiseke e ka yena. Vo humesa ni fagolweni vo nwi nyika. Kutani Giḽa o teka e śirhaḽa śa yena, o tšhululela e tinhlolo e hansi e henhla ka dzoḽo. Kutani o ti olela a ti huhutela hi śirhungulu, a tlhela a ti fumba e henhla ka dzoḽo, a ku ka Hoveni: ("Ti teke hi toleti e ta mina nkambi-wa-matiko- śi-funungula-śwá-le-mpfungwe, ti ta ku byela e matshangu ya le mutini wa wena ni śwa le mbilwini ya wena. A ku nga ḽulaḽuri mina, ku ta ḽula-ḽula tona.")
8. Ku te loko Hoveni a ti hahlekile e henhla ka dzoḽo, e śirisa-nyana śo wa hi hala kunene śo komba hala ko enta. E mbiri yo yima hi nhloko. E malumbi o pfuka a yima. E milenwanyi yo komba e ritšwha. E nguluḽe yo pfuka yi hanya. Na rona e tsombe šwe ḽa tano.
9. Kutani Giḽa a ku ka Hoveni: "Wa ḽona nandzuweni, ku ni wansa-ti wa mbiri e ka nwina a ngo tshama a hlunamile e mbilwini ya yena: Pfumelani." ḽa ku: "Siyavuma." A engeta aku: "E nsati wa kona o twanana ni ḽaḽanuna ḽa tinguluḽe ni matsombe. Na šwona loko ndzi ḽona ḽa mhunti-matlhari, ni tinoni, ni duma wo ngi e mhaka ya kona yi sukele e byalweni, hikuḽa le šwi ti nga ba e bvuri, ti ḽula lešwaku a mi hlengeletene: Pfumelani." Va ku: "Siyavuma.", hi rito le'ri kulu ḽa ri karhi ḽa ba e maḽyoti e ku komba lešwaku ḽa kholwa ni ku twisisa le šwi ḽa byeriwaka šwona i Gaḽa.
10. Kutani Giḽa a ḽutisa ḽa Hoveni na Nyathela loko le šwi e tinhlolo ta yena ti šwi ḽulaka loko šwi ri šwona. Kutani Hoveni a hlamusela Giḽa a ku: "Siku rinwana hi tshama hi nwa e byalwa e kaya ka hina. Kutani e nsati loyi wa mina o holoḽa hi nsati wa makwerhu - e hosi ya mina." Kutani Giḽa a ku: "Wa nga phindza u ti olela u ti ḽutisa." Kutani Hoveni o ti olela a ti ḽutisa a ku: "Kunene hi wena Panisa lo yi u lowaka e nwana wa mina ni ḽanuna ḽa wena ḽa matsombe ni tinguluḽe śana?" Kutani o ti hahleka a ri karhi a ḽulaḽula a ku: "E mbiri leyi hi wena śana? U ḽona lešwaku o ta ndzi tirhela ndzi tshamile śana?" Kutani e tinhlolo to tlhela to wisa le šwi-šwo sungula. Kutani Giḽa aku ka Hoveni: "Ti tshike leti Munghoni, e nwana wa wena o dlaya hi nsati wa mbiri, šwi nga sukela e timholobyeni, śi nga le šwi a nga hluleka e ku nwi lowa a ri e šwakwe. Kutani o ye a ya rhamba e ḽaḽamuna la ḽa ḽambirhi lešwaku ḽa ta ta nwi pfuna. Hi

le šwi e ũula byi šwi ũulaka, a ku ũuli mina."

11. Loko šwi ri tano, ũa to kombela e mirhi yo ya nwi tshungula, kumbe e mhamba. Kambe na yona e mirhi ya kona šwinwe ni timhamba ta kona ku ta rhanga ku ũutisiwa tona e tinhlolo. Loko ũa mukile e kaya ũa to ya endla hi laha ũa lerisiweke ha kona hi nanga.

End. S. 439.